

6. Енциклопедія освіти / Гол. ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008.
7. Григорьева А. И. Позиционный подход к деятельности воспитателя // Современные гуманитарные подходы в теории и практике воспитания / Сост. и отв. ред. Д. В. Григорьев; под ред. Е. И. Соколовой. – Пермь, 2001.
8. Дубасенюк О. А. Теорія і практика професійної виховної діяльності педагога. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – 367 с.
9. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения: В 2 т. – М.: Педагогика, 1983. – Т. 1.
10. Никитина Н. Н., Кислинская Н. В. Введение в педагогическую деятельность: теория и практика. Учеб. Пособие. – М.: Академия, 2006. – 224 с.
11. Педагогика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Под. ред. В. А. Сластенина. – М.: Академия, 2002. – 576 с.
12. Развитие личностно-профессиональной позиции педагога как воспитателя: Сб. науч. трудов / Под ред. Н. Л. Селивановой, Е. И. Соколовой. – СПб., 2005. – 236 с.
13. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 720 с.
14. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. – Харків: Прапор, 2005. – 347 с.
15. Щуркова Н. Е. Прикладная педагогика воспитания. – СПб.: Питер, 2005.

Йоанна ФРЕЙМАН

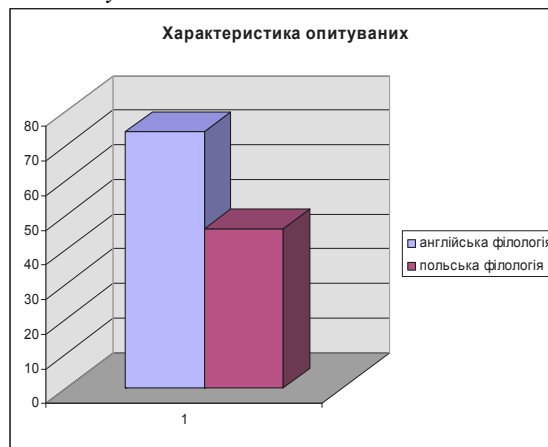
ЕМІСІЯ ГОЛОСУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У статті обґрунтовано актуальність введення навчального курсу «Емісія голосу» для студентів педагогічних ВНЗ. На основі проведеного анкетування з'ясовані практичні основи емісії голосу майбутніх учителів. Вказується на необхідність використання щодо емісії голосу теоретичних і практичних вправ.

За останні роки можна помітити зростання інтересу до емісії голосу (Рокітянська, Ляковська 2003; Тарасевич 2003; Вішневський 2003 та ін.). Особливо цікавляться нею особи, котрі працюють голосом. Переважно – це вчителі, для яких голос є основним засобом дидактичної й виховної праці.

У польській освітній системі запроваджено, відповідно до розпорядження міністра національної освіти й спорту від 7 вересня 2004 р., нові стандарти навчання майбутніх учителів. «Емісія голосу» стала обов'язковим навчальним курсом для студентів ВНЗ, зокрема педагогічних напрямків і вчительських спеціальностей.

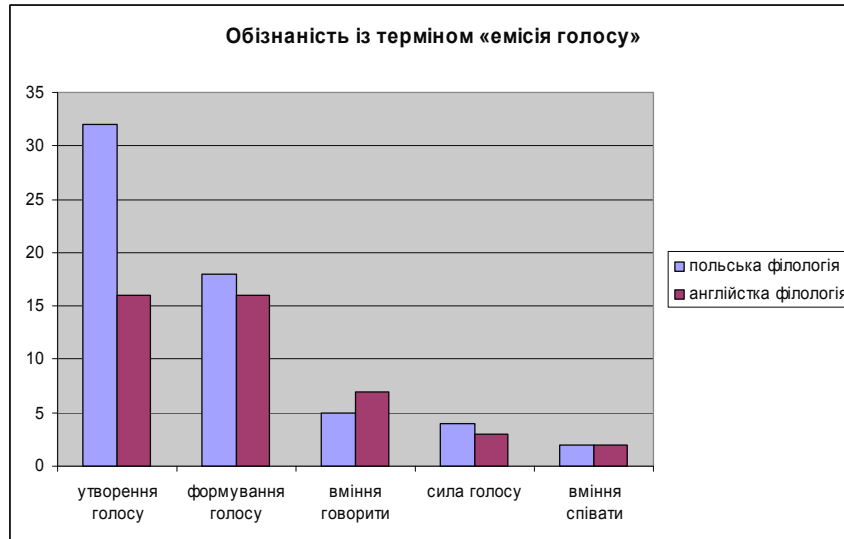
У статті ми представляємо невелике діагностичне опитування, що стосується обізнаності з тематикою голосу та його емісії. Дослідження проведено серед студентів II і III курсів двох філологічних напрямків з учительської спеціальності. Було опитано 120 осіб, з яких 74 – це студенти англійської філології, а 46 – польської філології. Метою анкетування було перевірити обізнаність з терміном «емісія голосу» і пов'язаних з ним понять.

Більшість респондентів (117 осіб) заявила, що вперше зустрічається з проблемою емісії голосу, й тільки 3 особи знали цю тематику, бо вони брали участь в майстер-класах або курсах,

ОБГОВОРЮЄМО ПРОБЛЕМУ

пов'язаних із співом під час руху, на яких тренували свій голос. Найбільше труднощів викликало питання, що стосувалося пояснення терміна «емісія голосу». Опитування показало, що найчастіше цей термін асоціювався з утворенням голосу. Так пояснили його 48% респондентів. Зауважимо, що більшість із них – це студенти польської філології. Другим поясненням, що найчастіше асоціювалося з емісією голосу було формування голосу: так пояснили 32% опитаних студентів. У меншості виявилися сила голосу, вміння говорити й співати. Детальні результати представлено на діаграмі.

З проведеного аналізу випливає, що поняття «емісія голосу» не є чужим для студентів; різною є тільки його інтерпретація. Однак радує той факт, що лише 2% респондентів асоціювали досліджуваний термін тільки з умінням співати.

Другим етапом проведеного експерименту була широка вичерпна лекція, присвячена проблемам емісії голосу. Слухачам пояснили основні поняття в рамках прийнятої тематики та представили деякі можливості застосування отриманих знань на практиці. Згодом в рамках проведених досліджень було поставлено анкетованим студентам запитання: «Чи навчальний предмет «емісія голосу» повинен викладатися у ВНЗ?». Результати (86%) однозначно показали велику зацікавленість студентів тематикою голосу та його емісії. Найчастіше називалися такі аргументи обґрунтування й доцільності запровадження цього предмета:

- 1) вміння оперувати голосом;
- 2) вдосконалення дикції;
- 3) вміння правильної вимови;
- 4) вміння виголошувати промови;
- 5) координація висловлювання із жестикуляцією;
- 6) охорона праці артикуляційного апарату;
- 7) економія голосу.

Наведені відповіді свідчать, що респонденти усвідомили необхідність запровадження курсу цього типу під час навчання у ВНЗ. Істотним видається також те, що завдяки такій короткій лекції вони зрозуміли, яким важливим є голос, його здоров'я й гігієна у щоденному житті й естетика висловлювання і добро того, хто говорить і хто слухає.

Ідучи назустріч очікуванням, в рамках курсу «Емісія голосу» студентам і слухачам пропонується широкий вибір практичних і теоретичних вправ. Обговорюються теоретичні основи емісії голосу в медичному, акустичному й фонетичному аспектах, що полегшує розуміння різних практичних способів, технік і вправ, які використовуються у тренуванні голосу. Також запроваджуються основні комплекси вправ з роботи над голосом, зокрема, релаксаційні, дихальні, артикуляційні і логопедичні вправи, що полегшують профілактику механіки мови. Усі названі освітні етапи вчать зацікавлених свідомого й правильного використання голосу у професії вчителя.

Студенти набувають умінь, пов'язаних із зменшенням голосового зусилля, завдяки покращенню функціонування органів голосу й мовлення. Працюючи над голосом, вони вчаться різних способів оберігання голосотвірних органів від професійних захворювань і хронічного порушення голосу. Студенти опановують правильну техніку дихання, відповідну фонацію й способи підключення резонаторів, ефективно зменшують психофізичну напругу. Логопедичні та дикційні вправи вчать, відповідно, правильної, чіткої артикуляції, а також допомагають у моделюванні голосу, прозодії, фразуванні й інтерпретуванні виступів. Вони показують, як формулювати і передавати думки, щоб ефективно спілкуватися з адресатом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Frejman J. Voice emission as an element of education. [w:] Modernizace vysokoškolske výuky technických předmětů. Sborník příspěvků z mezinárodní conference. – Hradec Kralove, 2007.
2. Gawęda K., Łazewski J. Uczymy się poprawnej wymowy. – Warszawa, 1995.
3. Głos narzędziem pracy. Poradnik dla nauczycieli; pod red. M. Śliwińskiej-Kowalskiej. Instytut Medycyny Pracy. – Łódź, 1999.
4. Kram J. Zarys kultury żywego słowa. – Warszawa, 1995.
5. Rokitiańska M. Laskowska H. Zdrowy Głos. – Bydgoszcz, 2003.
6. Tarasiewicz B. Mówię i śpiewam świadomie. – Kraków, 2003.
7. Wiszniewski A. Sztuka mówienia. – Katowice, 2003.